

Naslov: Gost Miladin Kovačević

4153

Voditelj: Milan Atanasijević

Dobar dan. Tema dana današnjeg su dugo čekane ekonomske mere Vlade Srbije koje bi trebale da spreče bankrot i ekonomski sunovrat naše države. Trebalo je juče da budu objavljene, međutim došlo je do malog zakašnjenja. To se dogodilo danas. O njima pričamo sa ekonomskim ekspertom i saradnikom biltena "Makroekonomske analize i trendovi" gospodinom Miladinom Kovačevićem. Dobar dan gospodine Kovačeviću, pre svega.

Miladin Kovačević, saradnik MAT-a

Dobar dan.

Voditelj: Milan Atanasijević

Da, videli ste ekonomske mere, da li su Vas iznenadile?

Miladin Kovačević, saradnik MAT-a

Pa nisu me iznenadile, naročito što je već bilo u javnosti reči o pojedinim tim merama. Ono što je možda da kažem nešto što, ne mogu okarakterisati kao iznenađujuće, ali u svakom slučaju nije u paketu mera a bilo je govora o tome, to je smanjenje poreza na platu. Naravno da je tu jasno da to nije bilo izvodljivo u ovom trenutku i da je, jer se nije našla kompenzacija za eventualno smanjenja, mada je ono naravno poželjno u smislu nekog, ulaska u neki proces rasterećenja, rasterećenja faktora proizvodnje i rada, pre svega. Ali sa ovim merama jasno je da je fiskalna politika došla na kolosek rekao bih objektivnosti i izvesnosti i da je ovo, jeste preokret u smeru saniranja fiskalne ravnoteže i zaustavljanja ekspanzije duga kako se kaže ovde u ekspozeu ministra finansija do 2017. godine, kad bi se stabilizovao dug na 75% bruto domaćeg proizvoda, a deficit pao na 2-3% bruto domaćeg proizvoda.

Voditelj: Milan Atanasijević

Dobro da krenemo. Znači prva mera i dugo najavljivana a to je smanjenje zarada u javnom sektoru odnosno zvanično kako je to objašnjeno porezima zarade, 20% do 100.000 i 20% iznad. Međutim tu treba da razjasnimo neke stvari. Znači porez nije na ukupnu zaradu, nego samo na onu razliku od 60.000 pa do ukupne sume?

Miladin Kovačević, saradnik MAT-a

Pa da, da. Pa samo je tako moguće primeniti ovako već kalibriranu stopu, zato što ako bismo zamislili na ukupnu zaradu onda bismo teško napravili razgraničenje. Zato što onda neke plate preko 60.000 bi pale primenom, hipotetički kažem, primenom neke stope ispod 40, pa bi ostale kako da kažem manje od onih plata koje nisu oporezovane. Dakle ovo je prosto metodološki nužno i do neke granice, ovde je postavljena granica na 60.000 očigledno se vodilo računa o socijalno prihvatljivosti tog smanjenja. Ovo, čini mi se da sad nije upotrebljena reč krizni porez ili solidarni porez, to je prosto smanjenje plata. I pošto ova mera nije obuhvatila i penzije jasno je da je veoma, da je vođen račun o tome da se ne zađe u one kategorije stanovništva koje nekim delom pripada i siromašnom stanovništvu i uopšte u ovoj krizi. S obzirom na porast siromaštva vodilo se računa da ovim merama ne budu pogođeni siromašno slojevi.

Voditelj: Milan Atanasijević

Danas smo čuli od Vašeg kolege, člana Fiskalnog saveta gospodina Vučkovića, da je mnogo jedan veći efekat bio postignut, da su oporezovane zarade iznad 40.000. Međutim Vlada se odlučila za zarade od 60.000.

Miladin Kovačević, saradnik MAT-a

Tako je.

Voditelj: Milan Atanasijević

E sad, otkud ta granica obzirom da znamo da je prosečna plata u Srbiji 40 i nešto hiljada, prosečna plata u Beogradu, znači koja je orijentir je 50 i nešto hiljada, a Vlada uzela kao orijentir tih 60.000?

Miladin Kovačević, saradnik MAT-a

Ako se sećate 2009. 2010. godine kada je slična mera primenjena tada je i bila granica 40.000. Ali da ponovim prosto ovde imam utisak, nisam ja bio u prilici da sarađujem na tom poslu sa fiskalnim vlastima, ali imam utisak da je tu zaista osnovni imperativ bio taj da se sačuva socijalna ravnoteža, dakle da se ne zađe u onaj, dođe na onaj nivo plata kada već možemo kako da kažemo bitno ugroziti siromašnije slojeve. Zato mislim da je to podignuto na 60.000 i mislim da je tuo vrlo ispravno u ovom trenutku kao što mislim da je vrlo ispravno što nisu penzije obuhvaćene. Ali je zato obuhvaćena celina javnoga sektora. Ako se sećate 2010. godine bili su isključeni ja mislim sektor, segmenti obrazovanja, zdravstva i bezbednosti pa i sektor i sektor vojske. Dakle sada koliko shvatam obuhvaćena je celina

Naslov: Gost Miladin Kovačević

4759

javnoga sektora. A efekat ove mere pa nije tako veliki ali je značajan, dakle to je nekih 100 do 150 miliona evra na godišnjem nivou, cirka 150 miliona evra na godišnjem nivou. A oni veliki zato što je broj zaposlenih u javnom sektoru do 60.000, preko 60.000 je relativno malo. Ja imam u glavi jednu statistiku, recimo da je između 45 i 110 hiljada smešteno 380.000 ljudi, a tek preko 110.000 smešteno nekih pedesetak hiljada ljudi pri čemu je preko 150.000 samo 16.000.

Voditelj: Milan Atanasijević

Malopre ste se dotakli pojedinih službi, između ostalog službe bezbednosti, policije koje su prethodni put isključeni iz mera, ovog puta to neće biti slučaj. Međutim već su se pojavile neke najave protesta, kompletno u pitanju je policijski subjekat znači koji je najavio protest ukoliko se njima skrešu određene nadoknade. Mislim u pitanju je 10.000 za, dodaci su u pitanju. Da li očekujete da će i druge službe osim policije krenuti tim putem i da će praviti neki vid protesta?

Miladin Kovačević, saradnik MAT-a

Pa ovako kako je sad da kažemo ta mera kalibrana, dakle ona kažem pogađa u stvari relativno visoke plate u javnom sektoru ne bi trebalo da se dešava neka kako da kažemo, neka takva sindikalna ili neka druga, neki drugi protest ili tako nešto, prosto zato što su se plata ___ na 60.000 recimo oni segmenti koji su ranije bili isključeni, kao što je prosveta i zdravstvo, ipak ostali pošteđeni, znači većina zaposlenih u tim segmentima do 60.000 i ostali su pošteđeni. Neke pak visoke plate naravno u krizi smo, mislim imaju hajde da kažemo trpe ali bože moj, mislim da je ovo trenutak kada mora da kako da kažemo mora da se podigne ta svest o tome da je ovo prosto nezaobilazan paket mera u ovom trenutku, kažem jedan zaokret ka fiskalnoj konsolidaciji, izvesnoj fiskalnoj konsolidaciji i naravno stvaranju i vremena i dovoljno, kako da kažem, dovoljno sigurnosti u javnim finansijama da se pripreme mere strukturnih reformi, reformi javnoga sektora. Ovde je nagovešteno naravno da će biti reformisan i socijalna sfera i penzioni sistem i radno zakonodavstvo i mnogo toga. Tu je još i na dalje ova raščišćavanje ___ tranzicije sa onih 178 preduzeća, potom naravno korporatizacija i privatizacija u javnom sektoru, određeni modeli. Najpre određena sanacija dugova, neravnoteža i tako dalje. Dakle sve je to na dnevnom redu i bez oboga ne bismo mogli ući u taj nužni proces, bez toga procesa ne možemo doći što kažu na kolosek održivog razvoja, ne možemo na kraju krajeva doći do, ne možemo sprečiti kao što je i rečeno ni bankrot države ni krizu duga, potencijalnu krizu duga. Nadajmo se sa ovim da smo dali dobar signal međunarodnim finansijskim institucijama, međunarodnom tržištu. Mi ćemo morati još pozajmljivati na tom tržištu ove godine i dogodine da bismo pokrivali ovaj deficit, da bismo pokrivali otplatu duga. Ali nadajmo se i da ćemo zahvaljujući Međunarodnom monetarnom fondu i mogućem budućem aranžmanu dobiti priliku da refinansiramo neke najkritičnije dugove javne dugove i na taj način zapravo odagnamo potencijalnu krizu duga.

Voditelj: Milan Atanasijević

Okej, krenulo se znači sa da kažemo rezanjem ovih plata u državnim službama. Međutim mnogi stručnjaci kažu da to nije problem, da je problem sam broj ljudi u državnim službama kojih je previše. Danas je ministar finansija objavio da se ne zna broj ljudi koji rade u državi. Dakle da li imate još sličan primer da se ne zna broj ljudi koji rade u državnoj službi?

Miladin Kovačević, saradnik MAT-a

Pa da Vam kažem on se de facto on se zna ako govorimo kako da kažem o jednoj cifri, možda ne precizno ne znam ni ja, 1.000, 2.000 i tako dalje. Pravi se registar zaposlenih na kraju krajeva u javnom sektoru. Ali ono što znamo to je da javni sektor obuhvata nekih 610, 620 hiljada ljudi. Možda to ide i nešto više od toga, administracija je 70.000 na svim nivoima, to je u stvari najmanji segment. Često se pravi zamena, odnosno često se konfuzno izjednačava administracija, ___ administracija sa celinom javnog sektora, javan sektor obuhvata sve infrastrukturne delatnosti. Obuhvata obrazovanje, obuhvata...

Voditelj: Milan Atanasijević

Prosvetu.

Miladin Kovačević, saradnik MAT-a

Da, prosvetu, zdravstvo, policiju. To ne možemo zvati administracijom naravno. Da li ima viškova, pa ima viškova. Recimo hajde da kažem ovako, ja lično mogu proceniti da ima možda jedno u celom javnom sektoru 10-ak posto viška. Ali to ne znači da se sada treba krenuti sa merom smanjenja broja. Mi imamo strukturne probleme, funkcionalne i strukturne probleme u celom javnom sektoru. Toliko su neke funkcije države pa i infrastrukturne bile deficitarne. Dakle tamo nedostaju ljudi, ja mogu pomenuti recimo ne znam Poresku upravu, ne znam Trezor, možda statistiku, možda i carinu i tako dalje.

Naslov: Gost Miladin Kovačević

4587

Nedostaju ljudi u važnim institucijama, gde su svakodnevno obavljaju državne funkcije. Naravno da ima nekih viškova, narasli su neki segmenti, između ostalog i ono što predstavlja nezavisna regulatorna i druga tela neophodna u procesu pridruženja Evropskoj uniji i tako dalje. Sve to može da se u jedan plan postavi. Dakle mora se doneti neki plan, mogu se vršiti neke realokacije. Možda se, možda će iz tog plana izaći i neka redukcija. Naravno ta redukcija onda podrazumeva određene mere, socijalni program i tako dalje.

Voditelj: Milan Atanasijević

Ali mi smo 2010. već imali tu redukciju.

Miladin Kovačević, saradnik MAT-a

Imali smo, ona je bila...

Voditelj: Milan Atanasijević

Kada se dogodila, i onda se dve godine broj državnih službenika povećao na viši nivo od?

Miladin Kovačević, saradnik MAT-a

Da, ali ja bih rekao da je ona bila čisto politička. Da Vam kažem ta mera je primenjena samo u državnoj administraciji, nije čak ni u lokalnoj, nije ni u javnim preduzećima, nije ni. Dakle ona je primenjena u ovih, tada recimo u nekih 60, 40 i kusur hiljada i tada su mnoge vitalne funkcije ostale bez najboljih kadrova. Oni su dobili od dobre otpremnine, neki su imali već uslove sa doplate staža da odu u penziju, neki su otišli u privatni sektor i tako dalje. A onda je to kompenzovano sledeće dve godine i više nego kompenzovano. Dakle sad tu nastaje pitanje kriterijuma i nastaju pitanje dakle cilja. A zašto sad taj broj određeni broj ljudi bio kako da kažemo redukovano ako je posle toga za dve godine više nego nadoknađen.

Voditelj: Milan Atanasijević

Dobro. Što se zarada tiče dobro, to smo uglavnom iscrpli. Da se prebacimo na penzije. Ovoga puta penzija nisu dirane. Ostavljena je mogućnost iduće godine da se, da se i penzije oporezuju. Međutim za sada ništa. Međutim činjenica je jedna da više od 50% sume za penzije ide iz državne kase i da to stanje nije održivo na dužem vremenskom periodu.

Miladin Kovačević, saradnik MAT-a

Pa tačno je to i ne samo zbog toga. Pre svega neodrživost penzionog sistema potiče otuda što imamo proce starenja. To je taj demografski faktor. Imamo taj koeificijent, taj koeficijent zamenljivosti, odnosno taj odnos između broja zaposlenih i broja penzionera skoro sada 1:1 ili 1,1:1 sa tendencijom pogoršanja, sa naravno padom i dalje normi rađanja, negativnim prirodnim priraštajem, i tako dalje. Zapošljavanje takođe sada nije, je još uvek propulzivno, biće naravno sa konsolidacijom i sa novim merama i reformama i sa sticanjem većeg poverenja na međunarodnim tržištima i kod investitora. Ali do tada penzionis sistem predstavlja ključnu kariku trajne i održive konsolidacije i ne samo to nego predstavlja i ključnu socijalnu kariku, odnosno to je hajde da kažemo važna izuzetno važna socijalna funkcija. U nekim verzijama reformi koje zagovarano mi iz ovoga, sa Foruma makroekonomskih trendovi on bi mogao postati i neki igrač na finansijskom tržištu, zavisno naravno od kursa reformi kuda će ići. Ono što je neophodno svakako jesu ove restrikcije koje naročito ove, MMF je razradio jedan paket restrikcija u junskim konsultacijama. Najvažnije stvari restrikcije su tu da će se u nekih desetak godina izjednačiti zakonska granica odlaska u penziju na 65 godina između muškaraca i žena i da će se uvesti neki, hajde da kažemo, neko negativni poeni za one koji odlaze prevremeno u penziju. Pa bi te dve mere dali neki efekat, određeni efekat, ne tako beznačajan, ali to još uvek ne znači da je penzioni sistem, da penzioni sistem neće imati, odnosno penzije će biti podešavane odnosno prilagođavane pre svega indeksacijom. To znači prilagođavanjem, određenim prilagođavanjem u odnosu na inflaciju. E sad kako stvari stoje penzije verovatno neće moći da prate punu inflaciju, pa neće nekoliko godina, pa neće moći pogotovo neće moći da se doda na inflaciju onaj deo bruto, rasta bruto domaćeg proizvoda koji je predviđen fiskalnim pravilom. Dakle taj, ta mera prilagođavanja penzija će dosta oštro sužavati realne penzije i one u nekoj meri će morati da taj promene taj, promene ___ zamenljivosti odnosno odnos prosečne penzije i prosečne plate. Ali on ne bi smeo da padne ispod neke granice. I Međunarodni monetarni fond u julu kaže da ne bi smeo da padne ispod 50%. I tu će biti neke dodatne mere preduzete kako bi, pretpostavljam da će biti neke dodatne mere preduzete i reforme takođe samog sistema i možda i novi izvori prihoda kako bi se on emancipovao s jedne strane od budžeta ili ušao u proces emancipacije budžeta, s jedne strane. A s druge strane kako bi se održao nivo penzija i održaala egzistencijalna i socijalna funkcija.

Naslov: Gost Miladin Kovačević

4231

Voditelj: Milan Atanasijević

Dobro, da se vratimo na ove mere, malo smo se udaljili. Povećanje PDV-a se između ostalog predviđa, ove najniže stope. Poslednji put je PDV povećan stopa sa 18% na 20%, dosta je proizvoda tada poskupelo. Znači šta će ovom merom biti dotaknuto i da li se očekuju neka poskupljenja?

Miladin Kovačević, saradnik MAT-a

Pa koliko sam video donja granica od 8% se povećala na 10%. Neki proizvodi iz te korpe će, PDV će se povećati na 20%. Ukupan efekat te mere kao što vidimo, kao što smo pročitali je negde oko 0,6% bruto domaćeg proizvoda priliva u budžet, odnosno dodatnog priliva u budžet. To je negde na nivou od 200, cirka 200 miliona evra. Nije nipošto beznačajno. To je takođe Međunarodni monetarni fond predložio u julskim konsultacijama i naravno to je sve napisano i objavljeno u setu izabраниh tema koje su oni dali, njihovi stručnjaci dali. Tako da to je kažem, naravno da je paket mera morao biti komponovan više mera, eto to je značajna mera je ta. Značajna mera je naravno i dalje kresanje subvencija kako se kaže ispod crte. To bi značilo da su to one subvencije koje idu preko nekih budžetskih korisnika kao što su Fond za razvoj, ne znam SIEPA, ____, ne znam to precizno, ali pretpostavljam da su to linije preko kojih i ispod crte neke subvencije odlaze ka privredi, to izgleda da će morati delimično da se kreše. Potom naravno troškovi na materijalnim nabavkama, i tu ima nekog prostora za kresanje. Potom naravno fiskalna disciplina.

Voditelj: Milan Atanasijević

Samo da se vratim izvinjavam se na subvencije. Mnoge nekada velike firme, sada propale uslovno da kažem ili u dubiozi žive od tih subvencija, znači država bukvalno ima dve opcije. Jedna je da da iz državne kase subvenciju, druga je da ima 5.000 ljudi na ulici. Znači koliko ovaj drugi rizik je moguć ukoliko se skrešu te subvencije?

Miladin Kovačević, saradnik MAT-a

Pa to ja ne mogu sad da kažem, to zadire u neku drugu vrstu prognoza, analitike i tako dalje. Ali ono što svakako znam to je da država mora pažljivo da vodi računa kako da kažem tim kresanjima šta će i ko će biti pogođen. Naravno da uvek postoji taj rizik da 178 preduzeća inače u programu za pola godine za rešavanje njihove sudbine. Tu ima jedan broj zaposlenih, tamo je i predviđen kad je rebalans donet da će biti jedan socijalni program, da će ljudi dobiti otpremnine, ne znam, određeno zadovoljenje sa stažom i tako dalje. Dakle to su onda posebni programi koji obezbeđuju da se da kažemo te mere, da te mere padnu meko na socijalno tlo, kako da kažemo, da zapravo ne budu mere koje seku hajde da kažemo samu egzistenciju ljudi već da su to mere koje se sad ne rešavaju akutne, odnosno hronične probleme, probleme koji ne mogu drugačije se reše, a s druge strane naravno država ima neke, neka sredstva i neke mogućnosti da rešava sudbinu tih ljudi.

Voditelj: Milan Atanasijević

Ali prema nekim preliminarnim analizama ovaj potez bi upravo trebalo da bude najefektniji, što se finansijskog krajnjeg efekta tiče, kresanje subvencija?

Miladin Kovačević, saradnik MAT-a

Pa da, predviđeno je da se tu uštedi nekih cirka 300 miliona evra ako se ne varam.

Voditelj: Milan Atanasijević

Dobro. ____ smanjenje budžetskog deficita koliko će biti kad se uzmu sve ove mere u kompletu?

Miladin Kovačević, saradnik MAT-a

Pa biće svakako preko 2%, poena bruto domaćeg proizvoda odnosno na godišnjem nivou. I to smo čuli prethodnih dana da je to negde na nivou od 800 miliona evra. To je vrlo, vrlo snažan zaokret ka fiskalnoj konsolidaciji, ka smanjenju deficita ubrzanom, ubrzanom konsolidaciji. I to je naravno, naravno nešto što je bilo i nužno, to ponavljam prosto da se ne misli kako je sada bila, kako je sada postojala neka alternativa ili neki međuprostor ili neka ne znam opcija druge vrste da se izađe iz te krize javnih finansija.

Voditelj: Milan Atanasijević

Dobro. Bruto domaći proizvod u svetlu ovih novih mera?

Miladin Kovačević, saradnik MAT-a

Pa naravno da tu, da konsolidacija uvek ima jedan nužan ili kako da kažem, to je jedna nužna posledica, negativan uticaj na bruto domaći proizvod. Međutim, mi ove godine još uvek očekujemo neki rast između 1,5 i 2%. Dogodine možda 1% s obzirom na tok investicija u ovim godinama. Ali onda bi se, onda se u

Datum: 08.10.2013

Medij: TV Pink 3

Emisija: Info top

Autori: Milan Atanasijević

Teme: Miladin Kovačević

Početak

Emisija 08.10.2013 06:00:00

Prilog 08.10.2013 13:11:00

Kraj

08.10.2013 22:00:00

08.10.2013 13:34:11

Trajanje

960:00

23:11

Naslov: Gost Miladin Kovačević

1972

2015. već penjemo preko 3% i dalje. To bi bilo nešto sagledivo iz ovog trenutka. Ali naravno preduslov je da se sprovedu ove mere i da se onda naravno nadovežu reformske mere odnosno jedna opšta koncepcija reforme u javnom sektoru, što zadre onda i u područje socijalnih funkcija, područje radnoga zakonodavstva, područje korporativizacije i privatizacije u javnom sektoru, saniranja odnosno rešavanja problema ovih preduzeća u restrukturiranju i tako dalje.

Voditelj: Milan Atanasijević

Dobro. I za kraj ovog razgovora Srbija je pod nekim monitoringom manjim ili većim MMF-a već izvesno vreme. Naravno iz MMF-a prate ove nove poteze, da li imate nekih indicija kakva su njihova razmišljanja povodom ovih najnovijih mera?

Miladin Kovačević, saradnik MAT-a

Pa ono što smo mogli čitati, a to je ono što je napisano već sam pomenuo prilikom ili neposredne posle julskih konsultacija, po takozvanih konsultacija po članu 4, oni su razradili, vrlo detaljno razradili svoje preporuke. Ja bih rekao da te preporuke su sve prihvatljive. S tim što tu treba ići još više u tu jednu sistemsku reformu. Dakle njihove preporuke su uglavnom kako bi se reklo parametarskog tipa, ali ako se dodaju i sistemske mere onda bi to bio pun opseg da kažemo reformskih poteza, reformskih mera. Očigledno je da najveća je šteta što smo mi prekinuli aranžman jedan solidarnosti. Nije on finansijski bog zna šta značio u tom trenutku, ali je bitan sa aspekta naše pozicije rejtinga, poverenja i tako dalje i na kraju krajeva pomoći samog Međunarodnog monetarnog fonda. Ali nipošto ne bih rekao da je Međunarodni fond digao ruke. Ja očekujem naravno informacije te vrste da će se razgovori nastaviti i da će doći najverovatnije doći do sklapanja novog aranžmana.

Voditelj: Milan Atanasijević

Hvala puno gospodine Kovačeviću i nadam se da smo gledaocima razjasnili ovaj najnoviji set ekonomskih mera.

Miladin Kovačević, saradnik MAT-a

Hvala i Vama.

Voditelj: Milan Atanasijević

Prijatno, do gledanja.